

АНОТАЦІЯ

«Чесько-український юридичний словник», перший в історії чеської й української лексикографії, містить приблизно 15 тисяч реєстрових слів, словосполучень та усталених виразів, які охоплюють основні галузі права.

Видання призначене для широкої сфери користувачів – перекладачів, юристів, викладачів, студентів, журналістів, дипломатів, представників чеських і українських органів державного управління, підприємців тощо.

ПЕРЕДМОВА

Пропоноване видання є першим в історії чеської й української лексикографічної практики двомовним юридичним словником, який налічує приблизно 15 тисяч чеських правничих термінів та лексичних одиниць, часто вживаних у юридичних текстах, і майже 20 тисяч перекладних українських відповідників.

Розбудова державності України із здобуттям незалежності зумовила розширення її міжнародних ділових, наукових та інших контактів із світовим співтовариством. Як у Чеській Республіці, так і в Україні у зв'язку з активізацією міждержавних стосунків у галузях політики, права, торгівлі та культури гостро відчувається потреба в такому словнику, який, власне, і покликаний певною мірою вдовольнити лексикографічний дефіцит у різних сферах суспільного життя обох країн.

Словник містить, передусім, правничу термінологію, а також іншу характерну для юридичних текстів лексику, зокрема й усталені вирази та словосполучення. До словника включені терміни тих спеціальностей, які безпосередньо пов'язані з юридичною практикою – зокрема терміни криміналістики, економіки, політики, медицини тощо. У ньому подано й ті часто вживані загальномовні вирази та стійкі словосполучення, якими послуговуються юристи у їхній повсякденній професійній діяльності. Частково представлена також розмовна лексика, вживана у зазначеній сфері. Окрім переліку скорочень, увазі користувачів пропонується додаток – словничок виразів, певною мірою дотичних до правничої мови, у якому представлена, зокрема, лексика, пов'язана із використанням зброї, автотранспорту та з безпекою дорожнього руху.

При укладанні *словника* враховані спеціальні лексикографічні матеріали, опубліковані в Чеській Республіці та в Україні; а також чеські та українські кодекси

(цивільний, цивільний процесуальний, кримінальний, кримінально-процесуальний, кримінально-виконавчий, адміністративний, митний, сімейний та ін.). Крім того, подано вибірку юридичної лексики із текстів Конституцій обох країн, сучасних фахових монографій, підручників і спеціальної інформативної літератури (включаючи Інтернет). Важливим джерелом як для реєстрової частини словника, так і для перекладної (української) стали також оригінальні першоджерела, документи (насамперед, правоохоронних судових органів і комерційних структур), з котрими найчастіше доводилося мати справу авторам як перекладачам. У процесі роботи над словником було з'ясовано, що значна кількість реєстрових слів і словосполучень досі ще не була лексикографічно опрацьована.

При укладанні словника враховані зауваження та пропозиції фахівців. Автори висловлюють щире подяку завідувачу відділення україністики, докт. філол. наук, проф. Йозефу Андершу (Університет ім. Палацького, Оломоуц), канд. філол. наук Глоні Янишковій (Етимологічний відділ Інституту чеської мови АН ЧР), юристам Яні Чугеловій (Районна прокуратура Брно-венков, Університет ім. Масарика), Камілі Коларжіковій (Обласне управління Моравсько-Сілезької області), науковому керівникові Центру інноваційних методик правничої освіти, канд. філол. наук, доц. Наталії Артикуці (Національний університет «Києво-Могилянська академія»), завідувачці кафедри славистики, канд. філол. наук, доц. Ользі Паламарчук (Київський національний університет імені Тараса Шевченка), завідувачці відділу наукової термінології, канд. філол. наук, ст. наук. співробітнику Людмилі Симоненко (Інститут української мови НАН України), заступнику директора Інституту мовно-інформаційних досліджень НАН України, канд. філол. наук, ст. наук. співробітнику Володимирові Чумаку за поради щодо змісту, оформлення словникових статей і подання українських відповідників.

Слід зазначити, що в укладачів словника залишаються певні сумніви щодо точності відтворення значення окремих термінів. Це зумовлено кількома причинами, серед яких, передусім, відмінності правових систем і стан розвитку правничої термінології в обох країнах, адже загальновідомо, що за сучасної доби українська правнича термінологія, відбиваючи стрімку динаміку різноманітних змін у правовій системі України, перебуває в процесі формування та подальшої кодифікації.

Укладачі свідомі того, що у словнику можуть бути певні недоліки, відтак із вдячністю сприймуть зауваження та пропозиції щодо його поліпшення.

Всі пропозиції просимо надсилати на адресу:

Ústav slavistiky, Filozofická fakulta MU, 602 00 Brno, Česká republika
myronova@phil.muni.cz
Oxana.Gazdosova@seznam.cz